

Sygn. akt I CSK 5414/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w W.
przeciwko Województwu [...] o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 grudnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt I AGa 53/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od B. spółki akcyjnej w W. na rzecz Województwa [...] kwotę 12 500 (dwanaście tysięcy pięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód B. S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 kwietnia 2022 r., zaskarżając go w części, tj. co do pkt 1a) w zakresie, w jakim Sąd drugiej instancji oddalił powództwo co do pkt I i III, wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istot sprawy.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na istniejące w sprawie istotne zagadnienia prawne dotyczące rozkładu ciężaru dowodu w procesie o podwyższenie ryczałtu na podstawie art. 632 § 2 k.c. (odnosi się to także do roszczeń opartych na art. 357¹ k.c.) w kwestii, czy

w celu wykazania rażącej straty, o której mowa w tych przepisach, występujący z roszczeniem wykonawca ma obowiązek prowadzić dowód na fakt i wykazać fakt poniesienia oraz wysokości wszystkich kosztów budowy, w tym kosztów niemających związku z niemożliwą do przewidzenia zmianą stosunków, włącznie z udowodnieniem faktu poniesienia kosztów wykonania tych asortymentów robót, czy usług lub pozyskania materiałów budowlanych, na których wykonawca nie zbudował przedmiotowego roszczenia, i z których nie wyprowadza dla siebie żadnych skutków prawnych?

Ponadto skarżący wskazał, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 632 § 2 k.c., w zakresie dotyczącym tego czy, a jeśli tak, to jakie znaczenie dla ustalenia, iż strata jest (albo nie jest) rażąca, ma ogólny stan przedsiębiorstwa wykonawcy robót budowlanych i jak należy rozumieć pojawiające się w niektórych orzeczeniach sądów powszechnych i Sądu Najwyższego stwierdzenie, iż stan ten ma „pośrednie” znaczenie dla ustalenia wysokości rażącej straty.

Zdaniem skarżącego skarga jest również oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd Apelacyjny w zakresie, w jakim co najmniej nie uchylił wyroku Sądu Okręgowego z uwagi na brak ustaleń tego Sądu co do wysokości straty jakiej doznał powód w związku ze zmianą stosunków, jak również w zakresie, w jakim sam odmówił przeprowadzenia dowodu na ten fakt w postępowaniu odwoławczym, mimo prawidłowo złożonego przez powoda wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na tym etapie - z uwagi na szereg nieprawidłowości uniemożliwił powodowi wykazanie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 632 § 2 k.c. Zdaniem skarżącego Sąd Apelacyjny naruszył przepisy art. 235² § 1 pkt 3, art. 278 § 1, art. 286 w zw. z art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. oraz art. 632 § 2 k.c.

W odpowiedzi na skargę pozwany wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Po pierwsze, skarżący nie przedstawił pogłębionego wywodu dotyczącego poruszonego zagadnienia prawnego. Nie wskazał na rozbieżności w doktrynie lub orzecznictwie, nie przedstawił możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych, ani racji jurydycznych stojących za każdą z nich.

Po drugie, zagadnienie sformułowane przez powoda nie ma charakteru uniwersalnego, o czym przekonuje jego szczegółowość i silne powiązanie z konkretnym stanem faktycznym oraz stanowiskiem Sądu Apelacyjnego (k. 12 skargi), co oznacza, że znaczenie tego zagadnienia nie wykracza poza niniejszą sprawę. W istocie skarżący nie dąży do rozstrzygnięcia uniwersalnego problemu prawnego, ale weryfikacji trafności rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji.

Po trzecie, art. 632 k.c. był już przedmiotem obszernych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. np. wyrok z 24 maja 2019 r., I CSK 218/18, i tam powołane orzecznictwo). Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów, które wskazywałyby, że ponowne zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy w tych kwestiach jest konieczne.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga zaś

wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarżący nie zawarł w skardze przekonującej argumentacji co do istnienia rozbieżności w orzecznictwie. Orzeczenia przywołane w treści uzasadnienia drugiej przesłanki kasacyjnej nie wskazują bowiem na rozbieżności interpretacyjne występujące w ramach tego przepisu.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby spełniona została przesłanka, na którą powołuje się powód.

Specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do art. 286 k.p.c., uzupełnienia opinii lub dodatkowej opinii można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Artykuł 286 k.p.c. nie przewiduje bowiem obowiązku zlecenia biegłemu uzupełnienia opinii, bądź dopuszczenia dowodu z dodatkowych opinii w każdym wypadku. Nie jest zatem uzasadniony wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, jeżeli w przekonaniu sądu opinia wyznaczonego biegłego jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych (wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 1974 r., II CR 638/74). Opinia biegłego podlega ocenie sądu stosownie do reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. i w ramach tej oceny sąd ustosunkowuje się do mocy przekonywującej rozumowania biegłego i logicznej poprawności wyciągniętych przez niego wniosków (wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2019 r., II CSK 62/18). Ponadto ta sfera uprawnień jurysdykcyjnych sądu nie może być przedmiotem zarzutów kasacyjnych, gdyż w myśl art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy jest w postępowaniu kasacyjnym związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebą wykładni przepisów jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

I.n

ał